

DNHS – zasada nieczynienia znaczącej szkody środowisku

1. Wykonawca zobowiązany jest do realizacji przedmiotu zamówienia zgodnie z zasadą DNSH, poprzez wdrożenie m.in. następujących działań i środków:

1) Łagodzenie zmian klimatu

- a) Zastosowanie materiałów niskoemisyjnych – wygania wobec materiałów zgodnie z opisem technicznym projektu zagospodarowania terenu
- b) Minimalizacja zużycia energii na placu budowy (stosowanie maszyn energooszczędnych)
- c) Lokalizacja zaplecza budowy/skład materiałów budowlanych w miarę możliwości w niedalekiej odległości od wjazdu na teren Inwestycji aby ograniczyć emisję z transportu.
- d) Do prac będą dopuszczone jedynie maszyny i urządzenia dobrze konserwowane, które spełniają wymogi stosownych rozporządzeń, tj. muszą posiadać oznakowanie CE i oznakowanie gwarantowanego poziomu mocy akustycznej oraz deklarację zgodności WE.
- e) Wykonawca jest zobowiązany do używania jedynie takiego sprzętu, który nie spowoduje niekorzystnego wpływu na właściwości wykonywanych robót montażowych jak i przy wykonywaniu czynności pomocniczych oraz w czasie transportu, załadunku i wyładunku materiałów, sprzętu itp. Sprzęt powinien być stale utrzymywany w dobrym stanie technicznym.

2) Adaptacja do zmian klimatu

- a) Użycie materiałów odpornych na ekstremalne warunki (mróz, opady, UV, upał),
- b) stosowanie materiałów i urządzeń zgodnie z opisem technicznym Projektu zagospodarowania terenu,
- c) Działania, które należy podjąć w celu zminimalizowania emisji do powietrza podczas fazy budowy:
  - wszystkie materiały mogące powodować pylenie podczas transportu powinny być przykrywane; w tym celu ciężarówki powinny być zaopatrzone w plandeki;
  - aby zapobiec powstawaniu pyłów w czasie transportu, powinny zostać wprowadzone również ograniczenia prędkości; zalecana prędkość maszyn budowlanych oraz ciężarówek to 20km/h na terenach mieszkaniowych;
  - wszystkie wykorzystywane pojazdy powinny spełniać wymogi w zakresie dopuszczalnych poziomów emisji spalin oraz powinny być utrzymane w odpowiednim stanie technicznym w celu minimalizacji zanieczyszczeń powietrza gazami spalinowymi;
  - wszystkie kompresory i agregaty prądotwórcze powinny spełniać wymogi standardów emisyjnych;
  - wykopy powinny być zasypywane, a nawierzchnie dróg i chodników odtwarzane, bezpośrednio po zakończeniu prac budowlanych;
  - na terenie budowy należy bezwzględnie zakazać palenia opon, plastiku, paliwa, itd.

3) Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi i morskimi

W celu zapobiegania przedostawaniu się substancji szkodliwych (np. olejów, pyłów, zawiesin, itp) do wód gruntowych i powierzchniowych. Wykonawca robót zobowiązany jest m.in. do:

- Przechowywania materiałów budowlanych pod przykryciem,
- Ochrony studzienek kanalizacyjnych zlokalizowanych na placu budowy.
- Zabezpieczenie gruntu przed substancjami ropopochodnymi:

Przed przystąpieniem do wykonywania wykopów na terenach zielonych należy zdjąć humus (warstwa ok. 20-30cm) i odłożyć go tak by nie zmieszał się z pozostałym gruntem z wykopów. Humus powinien być zdjęty nie tylko nad wykopem, ale także z pasa, na którym składowany będzie urobek. Po zasypaniu wykopów humus należy rozścielić na powierzchni terenu.

W trakcie budowy planowanego przedsięwzięcia istnieje ryzyko zanieczyszczenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi, pochodzącymi od pojazdów mechanicznych (samochody ciężarowe, koparki, spycharki, maszyny do wiertnicze), magazynowanymi olejami, smarami i innymi materiałami niezbędnymi do konserwacji i ewentualnej naprawy maszyn. W fazie budowy, wszelkie zabiegi konserwacyjne prowadzone powinny być w jednym miejscu, z dala od cieków wodnych. Zaleca się przeprowadzanie wszelkich działań konserwacyjno – naprawczych w wyspecjalizowanych punktach lub warsztatach mechanicznych. Jeżeli prace konserwacyjno – remontowe sprzętu budowlanego planowane będą na terenie budowy, to powinny być wykonywane przy sprzyjających warunkach atmosferycznych – w porach bezdeszczowych, by zapobiec ewentualnym wpływom wymywanych cząstek olejów i smarów do środowiska gruntowego. Prace konserwacyjne należy prowadzić na utwardzonym i słabo przepuszczalnym podłożu. Należy wyznaczyć miejsca ich wykonywania i przewidzieć utwardzenie podłoża za pomocą płyt betonowych. Płyty betonowe powinny zostać zdemontowane po zakończeniu prac budowlanych. Dla ograniczenia nieprzewidzianych wycieków olejów odpadowych do gruntu należy stosować sprzęt budowlany sprawny technicznie, który powinien być poddawany regularnym kontrolom i przeglądom. Urządzenia i maszyny budowlane powinny być atestowane, wysokiej jakości. Przy zastosowaniu sprawnych urządzeń i maszyn budowlanych do minimum ograniczymy prawdopodobieństwo wycieku olejów do środowiska gruntowego. W trakcie przerw w pracy sprzęt budowlany powinien być wyłączany (należy unikać pozostawiania maszyn budowlanych na biegu jałowym), dzięki czemu ograniczona będzie zarówno emisja spalin do powietrza atmosferycznego, jak również sprzęt zużywany będzie w mniejszym stopniu (zmniejszy się tym samym ilość wykorzystywanych do napraw maszyn środków uchodzących za niebezpieczne). Należy stosować oleje i smary o wydłużonym okresie użytkowania, by zapobiec gromadzeniu odpadów w opakowaniowych ze środkami zawierającymi resztki w/w środków. Zakazuje się odprowadzania olejów odpadowych do wód lub do ziemi.

4) Gospodarka o obiegu zamkniętym

Na etapie budowy będą powstawać odpady związane z:

- pracami ziemnymi związanymi z planowanym przedsięwzięciem;
- użytkowaniem i konserwacją sprzętu budowlanego;
- funkcjonowaniem zaplecza socjalnego pracowników;

Wykonawca powinien mieć prawnie uregulowaną gospodarkę odpadami i posiadać wszelkie wymagane prawem pozwolenia i decyzje. Do każdego protokołu odbioru robót wykonawca dołączy karty przekazania odpadów.

Wykonawca zobowiązany jest do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów budowlanych i gromadzenia ich w oznakowanych kontenerach. Odpady muszą być przekazywane wyłącznie podmiotom posiadającym stosowne zezwolenia.

5) Zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola

Podczas realizacji inwestycji budowlanych należy stosować materiały o niskiej emisyjności oraz bezpieczne dla zdrowia ludzi i środowiska.

Ponadto celem ograniczenia hałasu i pyłu Wykonawca zobowiązany jest m.in. do:

- a) Zraszania dróg i placów budowy wodą w okresach suchych
- b) Ograniczanie prędkości pojazdów na terenie budowy (np. do 15 km/h),
- c) Stosowanie nowoczesnych maszyn i urządzeń o niskim poziomie emisji hałasu
- d) Ograniczenie godzin pracy urządzeń hałasujących
- e) Regularne czyszczenie kół pojazdów przed wyjazdem z budowy
- f) Hałas i wibracje będą generowane przez ciężki sprzęt, taki jak koparki, agregaty prądotwórcze i ciężarówki. Główne działania obniżające poziom hałasu obejmują:
  - należy wprowadzić zakaz prowadzenia prac związanych z wykorzystaniem ciężkiego sprzętu podczas godzin nocnych. Na terenach budowy znajdujących się w odległości do 150 m od terenów mieszkaniowych prace nie powinny być prowadzone w godzinach od 22:00 do 6:00;
  - wszystkie maszyny i pojazdy powinny spełniać wymagania odpowiednich regulacji dotyczących emisji hałasu, jak również powinny być odpowiednio utrzymane i eksploatowane w celu zminimalizowania generowanego hałasu i wibracji.
  - zastosować należy kompresory i agregaty prądotwórcze o obniżonej mocy akustycznej;
  - w terenie zabudowanym prędkość powinna być ograniczona do 20 km/h.

6) Ochrona bioróżnorodności i ekosystemów

Zachowanie istniejącej zieleni w miarę możliwości oraz jej zabezpieczenie na czas robót.
Rekultywacja terenu po budowie i nasadzenia gatunkami rodzimymi.

2. W ramach realizacji przedmiotu zamówienia Wykonawca zobowiązany jest do:
  - 1) Opracowania „Raportu otwarcia” dotyczącego zgodności planowanej inwestycji z zasadą DNSH.
Raport otwarcia przekazany zostanie Zamawiającemu wraz z dokumentacją projektową i będzie uwzględniał m.in.:
    - a) Opis planowanej inwestycji,
    - b) Wskazanie wpływu na ww. 6 celów środowiskowych,
    - c) Ocenę zgodności inwestycji z obowiązującymi przepisami środowiskowymi,
    - d) Wskazanie środków zapobiegawczych lub łagodzących,
    - e) Wnioski potwierdzające brak znaczącej szkody dla środowiska,
    - f) Załączniki potwierdzające.
  - 2) Opracowania „Raportu zamknięcia”, potwierdzającego, że zrealizowana inwestycja:
    - a) Została wykonana zgodnie z założeniami określonymi w raporcie otwarcia,
    - b) Nie wyrządziła poważnych szkód środowiskowych,
    - c) Spełnia warunki zasady DNSH,
    - d) Obejmuje opis wykonanych robót, ocenę wpływu na cele środowiskowe oraz dokumentację potwierdzającą zgodność (protokoły, zdjęcia, deklaracje, inne załączniki).

Raport zamknięcia zostanie przekazany Zamawiającemu wraz z dokumentacją powykonawczą.
Wykonawca zobowiązany jest do bieżącego prowadzenia dokumentacji potwierdzającej realizację robót budowlanych zgodnie z zasadą DNSH.

Dokumentacja ta obejmuje w szczególności:

Rejestry zastosowanych materiałów proekologicznych

Zestawienia i karty przekazania odpadów

Dokumentację fotograficzną z działań środowiskowych.

3) Wykonawca zobowiązany jest do:

- Prowadzenia powyższej dokumentacji w sposób rzetelny i aktualny,
- Przechowywania jej w miejscu dostępnym dla Zamawiającego,
- Przekazania jej w wersji elektronicznej lub papierowej na żądanie Zamawiającego, instytucji pośredniczącej lub kontrolującej – w terminie nie dłuższym niż 2 dni robocze od otrzymania takiego żądania.

3. DNSH w postępowaniu przetargowym

Zamawiający informuje, że realizacja przedmiotu zamówienia realizowana jest w podlega obowiązkowi zgodności z zasadą „nieczynienia poważnych szkód dla środowiska” (ang. DNSH – Do No Significant Harm), zgodnie z art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r.

W związku z tym Wykonawca zobowiązany będzie do:

- realizacji zamówienia zgodnie z zasadą DNSH w zakresie łagodzenia zmian klimatu, adaptacji do zmian klimatu, gospodarki o obiegu zamkniętym, ochrony zasobów wodnych, zapobiegania zanieczyszczeniom oraz ochrony bioróżnorodności i ekosystemów,
- stosowania w toku realizacji robót rozwiązań i materiałów ograniczających wpływ na środowisko, w tym m.in.: materiałów niskoemisyjnych lub z recyklingu, systemów segregacji odpadów budowlanych, środków ochrony powietrza, gleby i wód,
- prowadzenia i przechowywania dokumentacji potwierdzającej zgodność z zasadą DNSH (m.in. rejestr materiałów, zestawienia odpadów, protokoły ochrony zieleni, zdjęcia z budowy)

4. Zasada DNSH w umowie z Wykonawcą Robót budowlanych

- 1) Wykonawca zobowiązuje się do realizacji przedmiotu umowy w sposób zgodny z zasadą „nieczynienia poważnych szkód” dla środowiska naturalnego (DNSH), zgodnie z art. 17 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r., w szczególności w zakresie:
łagodzenia i adaptacji do zmian klimatu,
gospodarki o obiegu zamkniętym,
zapobiegania zanieczyszczeniom i kontroli emisji,
ochrony wód, gleb, powietrza, różnorodności biologicznej i ekosystemów.
- 2) Wykonawca zobowiązuje się do opracowania i przekazania Zamawiającemu Raportu otwarcia zgodnego z zasadą „nie czyn poważnych szkód” (DNSH), określoną w rozporządzeniu (UE) 2020/852, wraz z pełną dokumentacją projektową.
- 3) Wraz z zakończeniem realizacji inwestycji Wykonawca zobowiązuje się opracować i przekazać Zamawiającemu Raport zamknięcia, potwierdzający wykonanie inwestycji zgodnie z założeniami DNSH, w szczególności z zakresem określonym w raporcie otwarcia. Raport zamknięcia przekazany będzie łącznie z kompletną dokumentacją powykonawczą.
- 4) Wykonawca prowadzi dokumentację działań środowiskowych w zakresie potwierdzającym zgodność robót z zasadą DNSH oraz udostępnia ją Zamawiającemu na każde pisemne żądanie w terminie do 2 dni roboczych. Dokumentacja ta może być również udostępniona instytucjom kontrolującym.

- 5) Wykonawca zobowiązuje się, że osoba pełniąca funkcję kierownika budowy z jego ramienia złoży, nie później niż w terminie 5 dni od rozpoczęcia robót budowlanych, pisemne oświadczenie o realizacji robót budowlanych zgodnie z zasadą :nieczynienia poważnych szkód dla środowiska” (DNSH)

Brak złożenia oświadczenia, o którym mowa powyżej, w terminie wskazanym przez Zamawiającego, może zostać uznany za naruszenie obowiązków umownych i skutkować naliczeniem kar umownych.

- 6) W przypadku rażącego naruszenia obowiązków wynikających z realizacji zasady DNSH lub niewykazania zgodności na żądanie Zamawiającego, Zamawiający zastrzega sobie prawo do:
- wezwania Wykonawcy do niezwłocznego usunięcia uchybień w terminie nie dłuższym niż 3 dni robocze, rozwiązania umowy z winy Wykonawcy.

W przypadku stwierdzenia, że naruszenie obowiązków DNSH może skutkować utratą dofinansowania z funduszy Unii Europejskiej, Wykonawca ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą za wszelkie szkody poniesione przez Zamawiającego.